

*Hyväksytty Kosken
hallituksen kokouk-
sessa 17.12.2015*

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUKSEN
KANNATUSYHDISTYS RY:N
TOIMINTASUUNNITELMA
VUODELLE 2016

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi

Painopaikka

Sovatek, Jyväskylä 2015

SISÄLLYS

1	SOTE-UUDISTUS ETENEE – KEHITTÄMINEN ETSII PAIKKAANSA	2
2	KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2016	3
	2.1 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö	3
	2.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki	4
	2.3 Sosiaalipoliittinen toiminta eriarvoistumisen vähentämiseksi	5
3	KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ	6
4	KOSKEN PERUSTOIMINTA	7
	4.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen	7
	4.2 Kosken työryhmät ja työkokoukset	9
	4.3 Valtakunnallinen vaikuttamistyö ja työryhmiin osallistuminen	11
	4.4 Viestintä	11
	4.5 Kosken hallinnollinen työ ja henkilöstön osaamisen kehittäminen	13
5	KOSKEN PALVELUTOIMINTA	15
	5.1 Sosiaaliasiamiestoiminta	15
	5.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä	16
	5.3 Lastensuojelun edunvalvonta	17
	5.4 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	17
	5.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä	18
	5.6 Koulutus ja konsultointi	19
	5.7 Työnohjaus	19
6	KEHITTÄMIS- JA HANKETOIMINTA	19
	6.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa	19
	6.2 Kansa-koulu	20
	6.3 Rainer	21
	6.4 Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke	22
	6.5 Valmistelussa olevat hankkeet	22
	6.5.1 Pro SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa	22
	6.5.2 Järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyö	24
7	KOSKEN TALOUS	24

1 SOTE-UUDISTUS ETENEE – KEHITTÄMINEN ETSII PAIKKAANSA

Kosken vuoden 2015 toimintasuunnitelma alkoi otsikolla ”Osaamiskeskustyö muutoksen kynnyksellä”. Eräänlainen kynnyksen ylitys on sote-reformin osalta nyt otettu valtakunnallisesti, kun on saatu maan hallituksen päätös uudeksi sote-rakenteeksi. 7.11.2015 aikaansaadun sopimuksen mukaan sote-palvelut järjestetään 15 itsehallintoalueen puitteissa. Itsehallintoalueita tulee perustettavaksi yhteensä 18 ja niiden tehtäviin tulevat sisällyttämään myös mm. pelastustoimen, maakuntien liittojen sekä ELY-keskuksien tehtävät. Itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta ja niiden päätöksenteosta huolehtii vaaleilla valittu valtuusto. Nykyiset erityisvastuualueiden tehtävät järjestetään tukeutuen viiteen yliopistolliseen sairaalaan.

Valtionohjaus tulee kaikinensa vahvistumaan. Suunnitelmien mukaan itsehallintoalueet tekevät sosiaali- ja terveysministeriölle ehdotuksen alueensa järjestämispäätökseksi. Itsehallintoalueet vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä valtioneuvoston tekemän järjestämispäätöksen mukaisesti. Järjestämispäätöksellä hoidetaan erä-alueita vastannut koordinaatio vahvemmallalla mandaatilla: yhteys yliopistosairaaloihin ja erityistason sosiaalipalveluihin sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon kehittämisrakenteisiin.

Hallituksen linjausten yksityiskohtaisempi konkretisointi on tekemättä ja monet kysymykset ovat vielä avoimia. Keski-Suomen näkökulmasta varmasti voidaan kuitenkin pitää, että Keski-Suomen maakunta tulee olemaan yksi 15:stä sote-palveluita järjestävästä itsehallintoalueesta. Näin ollen jo useita vuosia valmisteltu maakunnallinen näkökulma palvelurakenteeseen on edelleen oikean suuntainen. Myös tiivis yhteistyö ja integraatio sosiaali- ja terveydenhuollon sekä perus- ja erityispalveluiden kesken on edelleen reformin kantava ajatus.

Sosiaalialan osaamiskeskusten tehtävät on hallituksen päätöksen perusteissa yllättäen kytketty samaan yhteyteen yliopistosairaaloissa tehtävän tutkimuksen ja opetuksen kanssa. Keski-Suomessa on kuitenkin perusteltua suunnitella sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakennetta maakunnallisesta näkökulmasta tukeutuen mm. vahvaan olemassa olevaan yliopisto- ja oppilaitosyhteistyöhön. Kaikki viisaus ei kuitenkaan löydy omasta maakunnasta, vaan kehittämisrakenteessa on tärkeää hahmottaa kehittämisen tuki niin lähellä asiakastyötä kuin vaativan (alueellisen, kansallisen tai kansainvälisen) tason erityiskysymystenkin kohdalla. Hyvä uutinen hallituksen linjauksissa on, että sosiaaliala on noteerattu yhdessä terveydenhuollon ja lääketie-

teen kanssa korkeatasoista kehittämistä edellyttäväksi toiminnaksi. Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintojen sijoittuminen ja siirtyminen uuteen sote-järjestelmään on valtakunnallisesti vielä tarkemmin määrittelemättä. Sotelaissa tullaan säätämään myös kehittämisrakenteista. Lain valmistelun yhteydessä on mahdollisuuksia vaikuttaa linjauksiin. Osaamiskeskusjohtajien ja Sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesten tapaamisten ja muiden foorumeiden kautta on Kosken kokemuksia ja näkökulmia kehittämistyöstä viety, ja syytä edelleenkin viedä, yhteisiin keskusteluihin vuoden 2016 kuluessa.

Tätä kirjoitettaessa tiedossa olevan aikataulun mukaisesti järjestämis- ja itsehallintoaluelain luonnokset perusteluineen tulisivat lausunnoille huhtikuussa 2016. Hallituksen esitys on määrä antaa eduskunnalle jo lokakuussa 2016. Uusille itsehallintoalueille siirtyisi kunnilta vastuu sote-palveluista vuoden 2019 alussa.

2 KOSKEN TOIMINNAN PAINOPISTEET 2016

Kosken kannatusyhdistyksen hallituksen kaksivuotiskausi käynnistyi 2015. Vuoden 2016 toiminnassa jatketaan pitkälti edellisen vuoden painopisteiden mukaisia tehtäviä. Kosken toiminnalle määriteltyjä arvoja ja perustehtävää ei ole myöskään tarpeen tässä vaiheessa muuttaa.

2.1 Maakunnallisen kehittämisrakenteen edistämistyö

Lokakuussa 2015 valmistui ehdotus kehittämistoiminnan maakunnallisesta organisoinnista. Raportti ”Keski-suomen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisrakenne” laadittiin Kosken työnä Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen toimeksiannosta. (Raportti löytyy Kosken kotisivuilta: <http://koskeverkko.fi/julkaisut/>).

Suunnitelman mukaisen kehittämistoiminnan edistämisessä riittää tehtävää. Varsinainen hallinnollinen toimeenpano ja maakunnallisen kehittämisyksikön perustaminen riippuu siitä, miten kehittämisestä laissa säädetään ja on kuntien ja tulevan itsehallintoalueen vastuulla. Koske on aktiivisessa roolissa toiminnallisen yhteistyön tiivistämisessä ja kehittäjäkumppanuuden edistämässä maakunnan sote-kehittämisen ydintoimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kesken. Asiakaskokemusten systemaattinen hyödyntäminen ja kehittämisen yhteys johtamiseen ja henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseen ovat suunnitelman keskeisiä elementtejä. Myös tutkimukseen perustuvan toiminnan vahvistaminen on entistä ajankohtaisempaa. Kosken 9.10.2015 järjestämälle Mitä ymmärrämme vaikuttavuudella? -tilaisuudelle ja tieteidenvä-

liselle keskustelulle toivottiin jatkoa. Integraation ja moniammatillisten toimintamallien kehittämisessä tarvitaan myös syvällisempää tiedeperustaisuuden pohdintaa. Tällaisen verkostoja kokoavan keskustelun koordinointi sopii luontevasti Kosken yhdeksi tehtäväksi.

Sote-alojen tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoimintaa tullaan vuoden 2016 kuluessa viemään eteenpäin myös osana *Campus FI* -hanketta. Kyseessä on yliopiston ja erikoissairaanhoidon toimijoiden yhteistyöstä virinnyt innovaatiokeskittymä, joka on saanut maakuntaliiton rahoituksen. Tarkoituksena on laajentaa hanketta koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskevaksi. Koske tulee olemaan yhteisen aiesopimuksen osapuolena ja aktiivisena toimijana kehittämisteemojen ja tutkimuskokonaisuuksien muotoilussa.

Erityisosaamista turvaavia ja kehitettäviä keskuksia ja monitieteisiä yhteenliittymiä on tarpeen rakentaa maakuntaan esimerkiksi lasten ja perheiden palveluiden ympärille (huomioiden myös vammaisten lasten erityistarpeet) sekä ikäihmisten (esim. muistisairaiden hoidon ja palveluiden tai perhehoidon kehittäminen). Eräänä kehittämisen näkökulmana voisi olla kuntien hyvinvointityö ja järjestöyhteistyö. Teemoja työstetään yhdessä Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen pilottikokeilujen kanssa ja viedään osaksi Campus FI -kokonaisuutta.

Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisten kärkihankkeiden kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön vastuualueelle kuuluvien viiden kärkihankkeen sisällöissä on selkeitä yhtymäkohtia Keski-Suomen kehittämissuunnitelmiin. Neuvotteluja käydään ainakin seuraavien osalta: *Kärkihanke 2 Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta, Kärkihanke 3 Totutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa, Kärkihanke 4 Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa sekä vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa*. Kärkihankkeiden varsinainen toiminta käynnistyy vuoden 2016 alussa.

2.2 Sosiaalihuollon lakien toimeenpanon tuki

Muutoksia ja koulutustarpeita sosiaalihuoltoon tuo edelleen vuonna 2015 voimaan tullut uusi sosiaalihuoltolaki. Toimeentulotuen Kela-siirto tullaan toteuttamaan vuoden 2017 alussa. Siirtymää valmistellaan vuoden 2016 aikana. Koske tukee omissa toiminnoissaan näitä ja muita sosiaalihuollon lainsäädäntömuutoksia ja niiden toimeenpanoa.

Uutta toimintaa Koskessa käynnistyy kevään 2016 aikana, kun Kansa koulu-hankkeen toiminta pääsee konkreettisesti käyntiin sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain koulutuksella, osa-aikaisen työntekijän rekrytoinnilla ja mahdollisten pilottitoimintojen käynnistyessä alueen kunnissa.

Koske on osatoteuttajana valtakunnallisessa PRO SOS – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hankkeessa, jolle on haettu ESR-rahoitusta. Mikäli rahoitusta saadaan, käynnistyy keväällä 2016 kolmevuotinen hanke, jossa paneudutaan erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluiden ja omatyöntekijätoiminnan kehittämiseen. Myös toimeentulotuen Kela-siirron valmistelu on hankkeen kehitysteemana. Keski-Suomesta hankkeeseen on sitoutunut 14 kuntaa tai kuntayhtymää.

Koske tuottaa edelleen tarpeiden ja toiveiden mukaisia seminaaripäiviä ja koulutuksia yhteistyössä eri tahojen kanssa sekä Kosken maksullisena palvelutoimintana. Erityisesti lastensuojelun teemoista on toivottu ja järjestetään myös vuoden 2016 aikana koulutusta. Yhteistyöstä koulutusten toteuttamisessa neuvotellaan myös mm. Jyväskylän kesäyliopiston kanssa.

Kosken palvelutoiminnoissa vastataan konsultaatiotarpeisiin lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen kysymyksissä. Sosiaaliasiamiestoiminnassa neuvontaa ja ohjausta annetaan koko sosiaalihuollon leveydeltä. Rahapelihaittojen ehkäisyn ja hoidon kehittämisessä ja kuntatuessa on Koskella aiempien vuosien tapaan valtakunnallinen rooli.

2.3 Sosiaalipoliittinen toiminta eriarvoistumisen vähentämiseksi

Koske on saanut vuosien varrella myönteistä palautetta ketterästä toimintatavasta ja nopeasta tarpeisiin reagoinnista. Uusia ja ajankohtaisia sosiaalipoliittisia kysymyksiä onkin toiminnassa myös otettava huomioon. Maahanmuuttajiin liittyvät asiat ovat väistämättä kokonaisuus, jota ei voi sivuuttaa. Koske järjestää tarpeen mukaan vuoden 2016 aikana yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa maakunnallisia keskustelutilaisuuksia pakolaistilanteesta. Ylipäätänsä kaikki yhteiskunnan eriarvoistumisen vähentämiseen tähtäävä toiminta on Kosken arvojen mukaista.

Sosiaalityön ja sosiaalityöntekijöiden roolia sote-reformissa on myös syytä pohtia. Koske kutsuu vuoden 2016 aikana koolle maakunnallisen työkokouksen, jossa paneudutaan sosiaalityön ydintehtävään, eriarvoistumisen vähentämiseen, monikulttuuriseen sosiaalityöhön ja sosiaalityön menetelmiin.

Kosken edustaja on Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) jäsen. Tämä tarjoaa mahdollisuuden sosiaalisen hyvinvoinnin edellytysten esille tuomisen laajemmassa maakunnan kehittämistä linjaavassa kontekstissa.

Koske jatkaa edelleen romanasioihin keskittyvän valtakunnallisen koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskeskuksen suunnittelua osana Jyväskylän kaupungin

hallinnoimaa Rainer-hanketta. Tästä romanipoliittisen ohjelman toimenpide-ehdotukseen perustuvasta toiminnasta laadittiin Koskessa suunnitelma vuoden 2014 aikana. Varsinaisen toiminnan käynnistämiseksi etsitään rahoitusmahdollisuuksia vuoden 2016 aikana yhteistyössä mm. Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

3 KOSKEN ARVOT JA PERUSTEHTÄVÄ

Kosken toiminta perustuu **avoimuuteen, luotettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen**. Pyrimme elämään todeksi ja edistämään näitä arvoja kaikessa toiminnassamme – niin omassa perustyössämme, palvelutoiminnassamme, hanketyössämme kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössämmekin.

Avoimuudella tarkoitamme sitä, että:

- Toimintamme ja keskustelufoorumimme ovat avoimia kaikille sosiaalialan ammattilaisille ja muille toimijoille.
- Kokoamamme, tuottamamme ja välittämämme tieto on kaikkien saatavilla ja siten hyödynnettävissä ja parannettavissa.
- Olemme avoimia uusille ideoille ja ajatuksille ja kuuntelemme muita ihmisiä, organisaatioita ja yhteisöjä.

Luotettavuus tarkoittaa sitä, että:

- Teemme sen, mitä lupaamme ja teemme sen niin hyvin kuin osaamme.
- Kosken jakama ja välittämä tieto on pätevää ja luotettavaa.

Yhdenvertaisuutta toteutamme Kosken työssä:

- Rohkaisemalla alan ammattilaisia, asiakkaita ja järjestötoimijoita osallistumaan ja tuomaan esille ajatuksia koulutustaustasta, ammatti- tai organisaatioasemasta riippumatta. Kohtelemme kaikkia alan toimijoita yhtä arvokaina.
- Siten, että toimintamme tähtää yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentämiseen ja kaikkien kansalaisten tasa-arvon edistämiseen.

Arvojen pohjalta kiteytetty Kosken perustehtävä:

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, vaikiintunut, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö ammattilaisille ja muille toimijoille.

4 KOSKEN PERUSTOIMINTA

Valtion vuoden 2016 talousarvioesityksessä sosiaalialan osaamiskeskuksille ehdotetaan kokonaisuudessaan 3 milj. euron valtionavustusta. Tämä tarkoittaisi valtionavustuksen palautusta vuoden 2014 tasolle, kun vuoden 2015 osalta summaan tehtiin 20 %:n leikkaus. Kysymys ei ole suurista summista, mutta tarkoittaa kuitenkin Kosken osalta vajaan 30 000 euron palautusta budjettiin käytettäväksi osaamiskeskuksen lakisääteiseen perustoimintaan.

4.1 Sosiaalihuollon asiantuntemuksen turvaaminen

Kosken tärkeimpänä sosiaalipoliittisena vaikuttamistehtävänä on pitää esillä sosiaalialan ammattilaisia, heidän osaamistaan sekä sen kehittämisen tärkeyttä ja sosiaalisen hyvinvoinnin merkitystä ja edellytyksiä.

Vuoden 2016 toimintasuunnitelmaa laadittaessa on myös koottu yhteiseksi sovittuja toimintoja maakunnan Perusterveydenhuollon yksikön (PTH) kanssa. Yhteneväisiin toimintasuunnitelmiin tähtäävä Kosken ja PTH:n yhteinen varsinainen suunnittelupäivä pidettiin ensimmäistä kertaa 15.9.2015. Vuoden 2016 aikana aloitetaan yhdessä maakunnalliselle kehittämissyksikölle alustavasti hahmoteltujen toimintakokonaisuuksien tarkempi jäsentäminen (ks. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelma s. 26–30).

Perusterveydenhuollon yksikön ja Kosken yhteisiä tehtäviä vuonna 2016:

- **Maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma**

Tällä hetkellä järjestämissuunnitelman hyväksyy viime kädessä sairaanhoitopiiri ja sen tekemiseen velvoittaa terveydenhuoltolaki. Päivittämisen organisoinnista vastaa Perusterveydenhuolto-

lon yksikkö. Järjestämissuunnitelman laatimiseen on nimetty työryhmä. Työryhmä kutsutaan koolle ensi vuoden alussa. Kosken edustaja on mukana työryhmässä. Suunnitelman päivittämisessä hyödynnetään myös Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen tuloksia.

- **Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen maakunnallisen suunnitelman jalkauttamistyö.**

Suunnitelman uusi päivitys on valmistunut. Sen laatimisesta on vastannut Perusterveydenhuollon yksikkö. (Suunnitelma vuosille 2015–2018 löytyy sairaanhoitopiirin kotisivuilta: http://www.ksshp.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Muu_toiminta/Perusterveydenhuollon_yksikko).

Kuntien hyvinvointivastuu ja sote-uudistuksen yhteydessä kuntiin jäävä ehkäisevä työ tarvitsee tukea ja mallintamista. Tätä asiantuntijatyötä on ehdotettu myös tulevan kehittämissyksikön tehtäväksi. Samaan teemaan linkittyy järjestöjen ja kuntien yhteistyötä tiivistävä kehittämisshanke, jonka suunnitelmaa valmistellaan kevään 2016 RAY:n hankehakuun. Koske tulee toimimaan hankkeen hallinnoijana.

- **Kokemusasiiantuntijatoiminnan kehittäminen ja hyödyntäminen**

Asiakkaiden osallisuus ja kokemustiedon hyödyntäminen monin tavoin on laaja kokonaisuus. Sen edistämiseen on jo käytössä monia eri toimintatapoja, mutta kehitystyötä ja asenteiden muutostyötä tarvitaan. Kehittämissrakenteen suunnitelmassa on jäsenetty asiakaskokemusten hyödyntämistä asiakaspalvelutilanteisiin kiinteästi liittyvänä osana ja toimintatapana. (Aiheesta on valmistumassa alkuvuodesta 2016 myös ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyö). Tätä ajattelua edistetään vuoden 2016 aikana. Tähän liittyen Koske organisoii sosiaalialan asiantuntijapäiville maaliskuussa kaksi sessiota asiakaskokemusten hyödyntämisestä kehittämistyössä.

- **Yhteinen koulutusten järjestäminen**

Sovittu yhteistyönä järjestettävä hyvinvointiseminaari 15.9.2016

- **Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen tulosten juurruttamistyö ja työnjaosta sopiminen**

- **Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistustyö**

Tietojärjestelmien uudistustyötä tehdään niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Koske on mahdollisuuksien mukaan tuomassa ja välittämässä sosiaalihuollon asiantuntemusta esim. vaatimusmäärittelytyöhön.

4.2 Kosken työryhmät ja työkokoukset

Kosken työryhmät ja työkokoukset tulevat jatkossa toimimaan osana kehittämissyöksikön verkostoa. Vuoden 2016 aikana niiden toimintaa kehitetään entistä monialaisemmaksi yhdessä terveydenhuollon kehittäjien kanssa. Toimintavuoden aikana tarkastellaan yhteistyössä kaikkia maakunnassa toimivia työryhmiä ja foorumeita ja poistetaan mahdollisia päällekkäisyyksiä.

Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke jatkaa olemassa olevien foorumeiden hyödyntämistä hankkeen toiminnan ajan. Työryhmien jatkosta ja koordinoitavastuista sovitaan tarkemmin toimintavuoden aikana.

Kosken työryhmät vuonna 2016:

1. Keski-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyhteistyöryhmä

- Koske organisoii edelleen työryhmän toimintaa. Työryhmä koostuu tarpeen mukaan. Keskeisenä teemana on maakunnallisen kehittämissuunnitelman toimeenpano. Työryhmän jäsenet ovat mukana myös laajemmassa kokoonpanossa, jossa työstitään monialaista Campus FI -kokonaisuutta.

2. Keski-Suomen vammaispalvelutyöryhmä

- Työryhmä jatkaa Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen työrukkasena kevään 2016 aikana ja työstitää Keski-Suomen vammaisstrategiasitystä. Työryhmässä jatketaan (Kehitys)vammaisten asuminen ja siihen kuuluvat palvelut -ohjelman eteenpäin viemistä maakunnassa. ProSos-hankkeen toteutuessa työryhmä toimii sen sisällöllisenä asiantuntijaryhmänä.

3. Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä

- Koske koordinoii edelleen työryhmän toimintaa. Työryhmä koostuu vuoden aikana 5–6 kertaa. Työryhmä käsittelee las-

tensuojelutyöhön ja palveluiden kehittämiseen liittyviä ajan-kohtaisia asioita sekä valtakunnallisia uudistuksia ja mm. lainsäädäntöön liittyen. Työryhmä pitää myös yhteiskokouksia keskussairaalan oman lastensuojeluryhmän kanssa.

4. Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä

- Työryhmä kutsutaan tarpeen mukaan koolle. Työryhmän toiminnan jatkoon vaikuttaa Keski-Suomen SOTE 2020-hankkeeseen kootun Sairaanhoidopiirin koordinoiman Mielenterveys- ja päihdepalvelujen työryhmän jatkosuunnitelmat.

5. Vanhuspalveluiden työryhmä

- Työryhmä jatkaa Keski-Suomen SOTE 2020-hankkeen työryhmätyönä. Keskeisenä teemana tulee olemaan maakunnallisen vanhuspalvelujen strategian työstäminen.

Kosken työkokoukset

Maakunnallisissa työkokouksissa tarjotaan alan ammattilaisille tietojen, koulutuksen ja kokemusten vaihdon ja hyvien käytäntöjen välittymisen tila. Työkokoukset ovat eräs mahdollisuus maakunnan ammattilaisille kiinnittyä tulevaan kehittämiskäytäntöön. Vuoden 2016 aikana työkokousten toteutuksessa tiivistetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä terveydenhuollon kehittäjien kanssa.

Koske on sitoutunut järjestämään 2016 aikana seuraavat työkokoukset:

1. Varhaiskasvatusjohtajien maakunnalliset neuvottelupäivät

- Vuonna 2015 alkanutta työkokousten sarjaa jatketaan. Vuoden 2016 aikana toteutetaan kaksi työkokousta yhteistyössä Jamk:n hallinnoiman OHOI - Osaamista vuorohoitoon -hankkeen kanssa. Työkokousten sisällöt liittyvät lasten ympärivuorokautisen hoidon kysymyksiin.

2. Varhaiskasvatuksen maakunnallinen työkokous

- Vuosittainen varhaiskasvatusjohtajien sekä alan tutkimuksen ja koulutuksen edustajien yhteinen maakunnallinen työkokous järjestetään keväällä 2016

3. Kuraattorien maakunnallinen työkokous

- Pidetään sovitusti kesäkuussa 2016

4. Sosiaali- ja terveystieteiden maakunnallinen työkokous

- Suunnitellaan yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön kanssa kahdesti vuoden aikana.

5. Vammaispalveluista vastaavien maakunnallinen työkokous

- Tauolla ollut työkokous on toivottu uudelleen koolle. Tarkoituksena on kokoontua vuoden aikana pohtimaan yhteisesti mm. lakiuudistusten tuomien muutosten merkitystä.

6. Sosiaalityön työkokous

- Aiempina vuosina on järjestetty maakunnan aikuissosiaalityön työkokouksia. Tällä hetkellä vaikuttaisi olevan tarvetta yleisemmälle sosiaalityön työkokoukselle. Sosiaalityöntekijöitä kutsutaan koolle yhteistyössä hankkeiden kanssa.

4.3 Valtakunnallinen vaikuttamistyö ja työryhmiin osallistuminen

Koske pyrkii edelleen toimimaan linkkinä alan valtakunnallisen ja alueellisen kehittämistoiminnan välillä. Ajankohtaisiin keskusteluihin, lausuntopyyntöihin vastaamiseen ja erilaisille foorumeille osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

- Kosken johtaja osallistuu sosiaalialan osaamiskeskusten johtajien valtakunnallisiin kokouksiin.
- Kosken työntekijät osallistuvat valtakunnallisiin osaamiskeskusten työntekijöiden keskinäisiin eri sisältöalueisiin keskittyviin tapaamisiin ja muihin verkostoihin.

4.4 Viestintä

Hyvällä viestinnällä varmistetaan avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista Kosken toiminnassa.

Tavoitteet:

1. ulkoisen viestinnän ajantasaisuus ja tehokkuus
2. sisäisen tiedonkulun varmistaminen ja hyvän hengen ylläpito
3. sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntäminen

Keinot:

Ulkoisen viestinnän ajantasaisuus ja tehokkuus

- Kosken kotisivuille tuotetaan uutisia tuoreista oman alan ja maakunnan ammattilaisten näkökulmasta keskeisistä asioista. Kosken kotisivujen aloitussivulla näkyviä tiivistettyjä uutisia päivitetään vähintään kuukausittain.
- Kosken tapahtumakalenteriin liitetään hyvissä ajoin kaikki Kosken järjestämät tapahtumat sekä näiden materiaalit esim. esityslistat. Tapahtumakalenteriin laitetaan näkyville myös muiden järjestämiä keskeisiä tapahtumia.
- Muutoksista Kosken toiminnoissa kirjataan ajantasaisesti kotisivuille.
- Kosken kotisivuja päivittävät omalta osaltaan kaikki työntekijät.
- Kosken sähköinen ajankohtaistiedote kootaan ja julkaistaan kahdesti vuoden 2016 aikana.
- Kosken tapahtumista ja työryhmistä tiedotetaan sähköpostitse mahdollisimman laajoilla jakeluilla.
- Kosken toimintoihin ja hankkeisiin liittyviä raportteja julkaistaan Kosken Raportteja ja Tutkimuksia -sarjoissa.
- Median edustajia kutsutaan tarpeen mukaan koolle (esim. sosiaaliamiehen vuosittaisen raportin valmistuttua). Kosken työntekijät ovat valmiita reagoimaan toimittajien yhteydenottoihin ja antamaan asiantuntijatietoa julkisuuteen.
- Viestinnässä hyödynnetään sosiaalista mediaa. *WANTED - sosiaalialan positiivinen ammattilainen* -Facebook-sivulla julkaistaan alan yleisiä ajankohtaisia uutisia ja mahdollistetaan keskustelu aiheista.

Sisäisen tiedonkulun varmistaminen ja hyvän hengen ylläpito

- Koskessa ylläpidetään arvoista lähtevää työskentelykulttuuria. Yhteiset fyysiset työtilat tarjoavat mahdollisuuden ammatillisiin pohdintoihin, tietojen jakamiseen ja toisten auttamiseen. Näiden käytäntöjen ylläpitäminen on jokaisen työyhteisön jäsenen vastuulla. Myös yhdessä kahvittelu on tärkeä jakamisen ja luovan ideoinnin foorumi.
- Työyhteisön kuukausittaista palaverikäytäntöä jatketaan. Työyhteisökokousten asialistat ja muistiot toimitetaan kaikille työyhteisön jäsenille.
- Kosken sisäisen työskentelyn ja arkistoinnin välineenä Koskessa käytetään Medi-IT-liikelaitoksen hallinnoimaa sähköistä arkistoa, Arkkia. Sitä hyödynnetään Kosken perustoiminnassa, palvelutoiminnassa ja hanketoiminnassa.

Sähköisten viestikanavien ja teknologian hyödyntäminen

- Kosken työntekijät ottavat käyttöön sähköisen kalenterin vuoden 2016 aikana.
- Videoneuvotteluyhteyksiä hyödynnetään edelleen Kosken järjestämissä tilaisuuksissa sekä osallistumalla tilaisuuksiin videovälitteisesti. Koskessa on käytössä Arctic Connect -ohjelmisto tietoturvallista yhteyttä varten sekä kaksi Skype for Business -lisenssiä päivittäiseen käyttöön.
- Sosiaaliasiamiehen tietoturvallisen asiointipalvelun käyttöä pyritään lisäämään ja asiakkaita ohjataan aktiivisesti palvelun käyttöönottoon. Asiointi tapahtuu Suomi.fi-portaalin kautta.

4.5 Kosken hallinnollinen työ ja henkilöstön osaamisen kehittäminen

- Kosken kannatusyhdistyksen hallitus kokoontuu vuoden 2016 aikana 6–7 kertaa. Esittelijänä toimii Kosken johtaja ja sihteerinä suunnittelija/kehittämispäällikkö.
- Yhdistyksen vuosikokous järjestetään kevätkaudella sääntöjen mukaisesti.
- Kosken strategiapäivä järjestetään vähintään kerran vuoden 2016 aikana suunnitellen toimintaa yhdessä Perusterveydenhuollon yksikön kanssa. Myös hallituksen jäsenet kutsutaan strategiapäivään.

- Kosken työntekijöiden kanssa käydään vuosittaiset kehityskeskustelut
- Työntekijöillä on mahdollisuus työnohjaukseen
- Työterveyttä ja hyvinvointia tuetaan mm. kulttuuri- tai liikuntailta-päivillä kahdesti vuoden aikana.

Kosken henkilöstö vuonna 2016

1. Raili Haaki, johtaja (ajalla 1.4.2014–31.10.2016), kehittämispäällikkö (1.11.2016 alkaen), 050 304 6245
2. Marja Heikkilä, johtaja (palaa työlomalta 1.11.2016 alkaen), 0400 546 613
3. Eija Hiekka, sosiaaliasiamies, 044 265 1080
4. Tanja Hänninen, kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä, 044 265 1064
5. Minna Kesänen, suunnittelija/Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa: 040 501 1042
6. Tuulikki Koljonen, konsultoiva erityislastentarhanopettaja, 040 502 9300
7. Tuula-Leena Raiski, koulutuspäällikkö/Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa, (30.6.2016 saakka), 040 717 4072
8. Sivi Talvensola, suunnittelija, 0400 904 663

Kosken henkilöstön koulutussuunnitelma vuodelle 2016

Kehittäjien on tärkeää jatkuvasti kehittää myös omaa osaamistaan, jotta toiminnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja Koskella olisi annettavaa maakunnallisessa kehittämistyössä. Henkilöstö seuraa alan keskusteluja, julkaisuja ja osallistuu vuoden aikana koulutuksiin, seminaareihin ja tilaisuuksiin, jotka palvelevat tätä tarkoitusta. Tässä vaiheessa tehty suunnitelma päivittyy vuoden varrella.

Yleisiä koko Kosken henkilöstölle sopivia ja mahdollisia koulutuksia ja tilaisuuksia ovat vuonna 2016 esimerkiksi:

- Sosiaalityön tutkimuksen päivät 11.–12.2. Jyväskylässä
- Sosiaalialan asiantuntijapäivät 15.–16.3. Jyväskylässä

- Valtakunnalliset osaamiskeskuspäivät järjestetään elokuussa Turussa. Järjestämismvastuussa on osaamiskeskuksista Vasso Oy. Kyseessä on vuosittainen kaksipäiväinen koulutus- ja verkostoitumistapahtuma osaamiskeskusten työntekijöille. Perinteisesti päivillä on ollut korkeatasoinen tiedollinen anti ja ohjelma ulkopuolisine asiantuntijaluentoineen. Kaikki Kosken työntekijät voivat osallistua näille päiville.

Kosken eri toiminta-alueiden työntekijät osallistuvat määrärahojen puitteis- sa omaan sisältöalueeseensa liittyviin tilaisuuksiin ja erikoiskoulutuksiin. Täl- laisia tässä vaiheessa tiedossa olevia ovat esimerkiksi: Valtakunnalliset ai- kuissosiaalityön päivät, THL:n järjestämät ajankohtaiskoulutukset pelihaitta- työhön liittyen ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia kokoavat Hyvä alku - messut 2016.

Koske tukee työntekijöidensä jatkokouluttautumista. Esimerkiksi ammatilli- seen lisensiaattikoulutukseen liittyvät lähipäivät toimivat koulutussuunni- telmaan sisällytettävänä oman osaamisen kehittämisenä.

Kosken työntekijöiden on mahdollista kehittää omaa osaamistaan myös muilla tavoilla ja osallistua tarkoituksenmukaisiin seminaareihin, koulutuk- siin ja tapahtumiin.

5 KOSKEN PALVELUTOIMINTA

5.1 Sosiaaliasiamiestoiminta

Osaamiskeskus jatkaa ja kehittää vuonna 2004 aloitettua sosiaaliasiamies- toimintaa, jolle vuosi 2016 on ensimmäinen koko maakunnan kattava toi- mintavuosi. Sosiaaliasiamiestyössä pyritään palvelemaan eri kuntien asukkaia tarpeiden mukaisesti ja mahdollisimman tasapuolisesti. Päätoimisena so- siaaliasiamiehenä jatkaa Eija Hiekka ja Tanja Hänninen vastaa oman työnsä ohessa osasta Jyväskylän kaupungin alueista toimimalla Palokan, Tikkakos- ken ja Vaajakosken sosiaaliasiamiehenä.

Sosiaaliasiamiestoiminta on puolueetonta ja riippumatonta asiakaspalvelua sekä sosiaalipalvelujen kehittämistyötä. Asiamies neuvoo ja tiedottaa palve- luista ja pyrkii sekä vahvistamaan sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa että edistämään asiakkaiden oikeuksien toteutumista. Sosiaaliasiamies kokoaa kunnittain palautetietoa sosiaalihuollon palvelujen toimivuudesta, seuraa asiakkaan oikeuksien ja aseman kehitystä sekä laatii niiden pohjalta vuosit- tain selvityksen kunnille. Yhteydenottoilastoinnissa käytetään laajimmin

käytettyä tilastointitapaa, joka mahdollistaa palvelujen jatkuvan seurannan, vertailun ja kehittämisen.

Valtaosa sosiaaliasiamiestyöstä on asiakaspalvelua, mutta tehtävään kuuluu runsaasti yhteistyötä julkisten ja yksityisten sosiaalihuollon palvelujen tuottajien, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa. Sosiaaliasiamiehet tekevät yhteistyötä sosiaalialan palveluita kehittävien hankkeiden kanssa. SoTe-uudistus ja monien tulevien muutosten valmisteluun osallistuminen on tärkeää ja mielekästä vaikuttamistyötä. Tavoitteena on vaikuttaa osaltaan siihen, että sosiaalihuollon asiakkaat saavat kunnasta, järjestäjästä ja tuottajasta riippumatta riittävät ja laadukkaat palvelut ja että asukkaat ovat sosiaalipalvelujen suhteen koko maakunnassa mahdollisimman yhdenvertaisessa asemassa.

Sosiaalialan osaamiskeskukset tuottavat sosiaaliasiamiespalvelun 82 kuntaan (1,3 milj. asukasta). Jotta toiminta on mahdollisimman tehokasta ja vaikuttavaa, osaamiskeskusten sosiaaliasiamiehet tekevät yhteistyötä niiltä osin kuin se on perusteltua (konsultointi, lakiluonnosten kommentointi, vuosittaiset kuntakyselyt ja selvitykset).

Suojatun sähköisen asioinnin osuutta pyritään lisäämään asiakastyössä. Valtorin tuottama Kansalaisen asiointitili -palvelu uudistuu vuonna 2016. Nykyinen palvelu korvautuu uudella ja jatkossa viestit näkyvät Suomi.fi:n Omat viestit -sivulla. Uudistus on osa laajempaa Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelmaa, jossa rakennetaan yksi yhteinen asiointikanava kansalaisten, yritysten ja viranomaisten välille.

Sosiaaliasiamiehet osallistuvat ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään koulutukseen.

5.2 Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän kahdententoista toimintavuonna palvelua tarjotaan edelleen Keski-Suomen maakunnan kunnille sekä muille toimijoille. Kiertävänä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijänä toimii Tanja Hänninen.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän palveluna tarjotaan konsultaatiota, työparityöskentelyä sekä koulutusta lastensuojelun ja lasten huollon ja tapaamisoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa. Tanja Hänninen toimii edelleen myös täytäntöönpanosovittelijana. Kiertävältä erityissosiaalityöntekijältä saa työapua myös sukulaissijaisvanhemmuusselvityksiin ja lastensuojeluntarpeen selvityksiin sekä lapsen läheisverkoston kartoituksiin. Hän voi toimia toisena, lastensuojeluun perehtyneenä työntekijänä. Lasten-

suojelulain 13 §:n mukaisena, lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä toimii kunnan oma sosiaalityöntekijä.

Tanja Hänninen toimii VOIKUKKIA-vertaisryhmätoiminnan koordinoijana Keski-Suomessa. Toiminnalla tuetaan huostaan otettujen ja sijoitettujen lasten vanhempia heidän omassa vanhemmuudessaan ja yhteydenpidossa sijoitettuun lapseen. Tanja Hänninen voi toimia myös VOIKUKKIA-ryhmänohjaajana.

Kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän toiminta perustuu suoritetaksaan. Vuoden 2016 alkupuolella tullaan suoritehintaa tarkistamaan vastaamaan kustannuskehitystä.

Tanja Hänninen toimii Kosken kokoon kutsuman Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä ja tarvittaessa lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän sihteerinä.

5.3 Lastensuojelun edunvalvonta

Lastensuojelun edunvalvojan palveluja tarjotaan Koskesta nyt toista vuotta. Lastensuojelulain 22 §:n mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee hakea lapselle edunvalvojaa käyttämään huoltajan puhevaltaa, mikäli on perusteltu syy epäillä, ettei huoltaja voi puolueettomasti valvoa lapsen etua asiassa tai edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi. Koskessa lastensuojelun edunvalvojana toimii Tanja Hänninen. Toiminta perustuu suoritetaksaan.

5.4 Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoima konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelutoiminta alkoi vuonna 2009 kuuden kunnan yhteisellä sopimuksella. Vuonna 2016 palvelutoimintaa jatketaan sopimuksin 7 kunnan kanssa. Kunnat maksavat toiminnasta aiheutuvat kulut suhteessa käyttämäänsä palvelujen määrään. Toimintaa kehitetään säännöllisissä ohjausryhmän tapaamisissa 2 kertaa vuodessa. Konsultoivan erityislastentarhanopettajan palveluja ostetaan myös yksityiseltä palveluntuottajalta, erityislastentarhanopettaja Hellevi Ahoniemeltä.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja osallistuu varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) ja varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelman (VARSU) sekä esiopetussuunnitelman laatimiseen (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet) yhteistyössä lasten vanhempien, varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön sekä muiden asiantuntijatahojen kanssa. Lisäksi hän on mukana

kuntien moniammatillisissa työryhmissä, joissa suunnitellaan ja kehitetään varhaiserityiskasvatusta ja siihen liittyviä lasten ja perheiden palveluja. Tehtävänä on myös seudullisen ja alueellisen varhaiserityiskasvatuksen kehittäminen.

Konsultoivan erityislastentarhanopettajan toimintatapoina ovat:

- jalkautunut, suora henkilöstön ohjaus ja konsultaatio
- kuntien työntekijän työparina toimiminen
- osallistuminen asiakastapaamisiin/kotikäynteihin/neuvotteluihin
- puhelinkonsultaatio
- pedagogisen toiminnan suunnittelu yhdessä henkilöstön kanssa
- yksilö-/pienryhmätyöskentely lasten kanssa
- varhaiserityiskasvatukseen liittyvän koulutuksen järjestäminen
- uusimpaan tutkimukseen ja hyväksi todettuihin toimintamalleihin perustuva kehittämistyö

5.5 Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Lastensuojelulain (417/2007) 14 §:n mukaan "Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi."

Keski-Suomessa asiantuntijaryhmän toimintaa on koordinoanut Koske vuodesta 2009 lähtien. Ryhmän olemassaololla turvataan lain toteutuminen. Edellisen vuoden kokemusten perusteella ryhmä saa tehtäväkseen yhä moniulotteisempia asiakastilanteita, joissa edellytetään yhä vaativampaa erityisasiantuntijuutta, etenkin laki- ja psykiatrasta osaamista. Tarvittavan asiantuntijatuksen saaminen konsultaatioihin lisää kustannuksia tilanteissa, joissa sitä ei ole saatavissa maakunnasta (esim. jääviys). Hinnoittelua muutetaan siten, että konsultaatiosta veloitetaan todellisten kustannusten mukaan.

Asiantuntijaryhmän toiminnan kehittämistä jatketaan.

5.6 Koulutus ja konsultointi

Maksullista koulutusta suunnitellaan ja toteutetaan vuonna 2016 toiveiden mukaan ja kysynnästä riippuen. Koulutustoiveita on esitetty esimerkiksi lastensuojelun teemoista ja lainsäädäntöön, tietojen siirtoon ja dokumentointiin liittyen. Myös vammaistyön teemoista on koulutustarpeita esitetty.

Koske toimii yhteistyökumppanina alan koulutusten toteutuksessa. Vuoden 2016 aikana yhteistyötä tiivistetään esimerkiksi Jyväskylän kesäyliopiston kanssa. Alustavasti on suunniteltu koulutuspäivää työhyvinvoinnin teemoista loppukevälle 2016.

Koske organisoii Jyväskylässä 15.–16.3.2016 järjestettävälle Sosiaalialan asiantuntijapäiville yhteistyökumppaneiden kanssa kaksi sessiota teemalla asiakaskokemusten hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä

Lisäksi Koske voi tarjota asiantuntemusta erilaisten selvitysten ja raporttien laatimiseen ja myydä työpanostaan muihin mahdollisiin toimialan piiriin kuuluviin asiantuntijatehtäviin.

5.7 Työnohjaus

Koske tuottaa työnohjausta maksullisena palvelutoimintana. Koulutettuna työnohjaajana toimii johtaja Raili Haaki. Työnohjaus räätälöidään tilaajan tarpeen mukaisessa laajuudessa ja muodossa, joko ryhmä-, työyhteisö- tai yksilöohjauksena. Koskessa on tarjolla myös kehittämistyön kysymyksiin ja työelämän muutoksiin keskittyvää ryhmämuotoista työnohjausta.

6 KEHITTÄMIS- JA HANKE TOIMINTA

6.1 Osaamisen kehittäminen ja kuntatuki rahapelihaittojen ehkäisyssä ja hoidossa

Kehittämistyötä koordinoivat vuonna 2016 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimeksiannosta Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksessa erikoissuunnittelija Minna Kesänen ja kevään ajan koulutuspäällikkö Tuula-Leena Raiski yhteistyössä laajan ja monialaisen toimijaverkoston kanssa.

Osaamisen kehittäminen

Monikulttuurisuus ja rahapeliongelma -teemasta tuotetaan maahanmuuttaja- ja monikulttuurisen työn käyttöön aineisto todennäköisesti verkkoaineisto-

na. Rahapeliiriippuvuus hallintaan -menetelmäkoulutus (1–2 pv) tuotteistetaan. Menetelmäkoulutuksen toteuttamista varten järjestetään kahden päivän kouluttajakoulutus menetelmäkoulutukseen aiemmin osallistuneille.

Verkkokursseja Rahapeliongelmiin kohtaaminen, Rahapeliongelmiin kohtaaminen mielenterveystyössä, Netti- ja peliongelmat ja opiskelukyky, Nuorten pelaaminen ja Digitaalinen pelaaminen järjestetään sekä täydennys- että tutkintokoulutuksena valtakunnallisesti koulutusorganisaatioiden kanssa. Toimintavuodeksi on suunniteltu 8–10 uutta kurssia. Lisäksi markkinoidaan Pelihaittojen ehkäisy -itseopiskeluaineistoa.

Kouluttajaverkostoa tuetaan ajankohtaisin tiedottein, välittämällä tietoa uusista koulutuspäivistä ja kurssien toteutusta koskevalla konsultaatiolla. Kymmenen verkkokurssien opettajiksi aikovaa voi kouluttajakoulutuksena osallistua soveltuvalla verkkokurssille THL:n kustantamana.

Kuntatuki

Kuntien vertaiskehittämishankkeen (Eksote, Pori, Tampere ja Kainuun so-te) tulokset ja toiminta raportoidaan valtakunnallisesti. Innokylään kuvataan keskeiset rahapeliongelmiin liittyvien palvelujen arviointiin ja kehittämiseen liittyvät työvälineet ja mallit.

Rahapeliongelmiin ehkäisyn ja hoidon palvelujen arviointia ja sen kehittämistä jatketaan paikallisen työn näkökulmasta ja osana sote-uudistusta yhteistyössä THL:n toimijoiden kanssa.

Yhteistyötä jatketaan valtakunnallisten ehkäisevän työn toimijoiden kanssa rahapeliongelmiin ehkäisyn integroimiseksi kuntatason ehkäisevään työhön ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti, muun muassa aluehallintovirastojen, EHYT ry:n ja Preventiimin kanssa.

6.2 Kansa-koulu

Kansa-koulu – Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon valtakunnallinen hanke toteutetaan sosiaalialan osaamiskeskusverkostoa hyödyntäen. Hankkeelle on myönnetty valtionavusta ajalle 1.8.2015–31.12.2017. Hanketta hallinnoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy, Socom.

Hankkeen tarkoituksena on (1) tukea kansallisten luokitusten ja asiakirjajärjestelmien toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotantoorganisaatioiden asiakastietojärjestelmiin, niin että ne noudattavat sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimuksia, (2) kehittää sosiaalialan henkilöstön osaamista ja valmiuksia tuottaa sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisia

asiakastyön dokumentteja ja (3) tukea sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.

Osaamiskeskusalueille on osoitettu henkilöresurssia hankkeen toimenpiteiden toteuttamiseen. Koskeen palkataan osa-aikainen (50 %) asiantuntija keväästä 2016 alkaen edistämään ja tukemaan kuntia hankkeen tavoitteiden mukaisessa kehittämistyössä.

Vuoden 2016 aikana Kansa-koulu-hankkeessa järjestetään koulutusta asiakasasiakirjalaista, koulutetaan alueellisia kirjaamisvalmentajia ja aloitetaan valittujen pilottiorganisaatioiden ja -alueiden kanssa kansallisesti määritellyn sosiaalihuollon palvelutehtävälukituksen ja sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisten määrämuotoisten asiakasasiakirjojen käyttöönotto.

6.3 Rainer

Rainer-hankkeen toimenpiteillä edistetään keskisuomalaisten romanien eteenmistä kohti työelämää. Hankkeen tarkoituksena on keskisuomalaisten romanien koulutustason parantaminen. Lisäksi hankkeen toimenpitein tuotetaan lisäarvoa olemassa oleviin palveluihin ja edistetään monialaisten palveluiden hyödyntämistä. Hankkeen tavoitteena on tukea romanien koulutautumista, ammatin hankkimista, työpaikkojen löytymistä sekä työssä menestymistä. Hankkeessa puretaan koulutukseen hakeutumiseen ja tutkintojen loppuun suorittamiseen liittyviä esteitä esimerkiksi tukihenkilötoiminnalla, perhetyöllä ja opiskelijoille räätälöidyllä valmennusohjelmalla.

Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki, osatoteuttajina toimivat Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Hanketta rahoittaa Euroopan unionin sosiaalirahasto ja Keski-Suomen elinkeino- liike ja ympäristökeskus. Hanke toteutetaan ajalla 1.6.2015–31.1.2018.

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen rooli hankkeessa on kytkeä romaniasiat sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan yhdeksi sen erityistehtäväksi. Rainer-hankkeessa viedään eteenpäin ROMKO-esiselvityksessä (2014) jäsennettyä suunnitelmaa valtakunnallisen romaniasiain tutkimus- ja kehittämistyön käynnistämiseksi. Organisoitinvaihtoehtoja ja resursointimahdollisuuksia selvitetään osana Kosken perustyötä, jolloin erityistehtävä kytkeytyy olemassa olevaan osaamiskeskustoimintaan. Kosken osuudesta vastaa Raili Haaki, jonka työajasta on kohdennettu 10 % hankkeen toteutukseen.

6.4 Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke

Jyväskylän kaupungin hallinnoiman Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen (2014-2016) tavoite on rakentaa Keski-Suomeen asukas- ja asiakaslähtöinen tuotantorakenne ja toimintamalli, jolla turvataan Keski-Suomen asukkaiden sosiaali- ja terveyspalvelut. Tavoite on jaettu neljään alakokonaisuuteen, jotka ovat:

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen vahvistaminen organisoidulla uudelleen palvelutuotantojärjestelmällä. Laajan palveluintegraation toteutus asiakaslähtöisinä palvelukokonaisuuksina.
2. Lähipalveluiden toimivuuden varmistaminen useilla eri tavoilla, koska uudessa mallissa järjestämisvastuuta keskitetään.
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisosaamisen parantaminen kaikilla tasoilla.
4. Uuden alueellisen kehittämis-, koulutus- ja tutkimusrakenteen luominen sosiaali- ja terveyspalveluiden laadun ja kehittymisen varmistamiseksi.

Vuoden aikana hankkeessa viedään kehitystyötä eteenpäin kussakin kokonaisuudessa. Keski-Suomen SOTE 2020 -hanke päättää toimintansa vuoden 2016 lokakuussa. Hyvissä ajoin ennen hankkeen päättymistä käydään yhteistyössä läpi hankkeen eri toimintoja ja suunnitellaan kehitysprosesseille jatkuvuutta. Koske on mukana tässä yhteistyössä ja vastuunjaossa. Hankkeessa kertynyttä tietoa sijoittuu osaksi Kosken toimintaa myös luonnollisesti hankepäällikön siirtyessä takaisin Kosken johtajan tehtäväänsä loppuvuodesta. Hankkeessa laadittujen palvelumallien ja strategioiden jalkauttamis- ja juurrutustyö on myös kaikkien maakunnan sote-ammattilaisten yhteistä työtä

6.5 Valmistelussa olevat hankkeet

6.5.1 Pro SOS - Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

Valtakunnallinen, sosiaalialan osaamiskeskusten ja kuntien yhteistyönä suunnittelema Pro Sos - uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hanke kohdistuu heikoimmassa sosiaalisessa asemassa olevien, erityistä tukea tarvitsevien kansalaisten sosiaalisen osallisuuden tukemiseen. Hankkeelle on haettu rahoitusta Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjasta 5 Sosiaali-

linen osallisuus ja köyhyden torjunta, erityistavoitteena työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Hankkeen suunniteltu toteuttamisajankohta on 1.3.2016–31.12.2018. Hanke koostuu valtakunnallisesta koordinaatiohankkeesta ja sen ohjauksessa toimivasta 14:stä aluepilottissa.

Valtakunnallisen hankkeen tavoitteet ovat: 1) heikoimmassa asemassa olevat kuntalaiset saavat asiantuntevan, yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin, jota toteutetaan hankkeen päättyessä riittävän yhtenäisesti koko maassa, 2) kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet kehitettävien tukimuotojen tai palvelujen sisältöihin lisääntyvät merkittävästi, koska he ovat mukana niitä kehittämässä ja arvioimassa, 3) erityisen tuen tarpeessa oleva kuntalainen saa kokonaisvaltaista tukea elämänhallintaansa lisäten näin yhteiskunnallista osallisuutta, 4) hankkeessa kehitettyjen toimintamallien ja prosessien avulla edistetään sosiaalityön käytäntötutkimusta, asiakastyön vaikutusten arviointia ja rakenteellisen sosiaalityön vahvistumista. Lisäksi aluepiloteissa tuetaan kuntia kunta-Kela-yhteistyömallin käyttöönotossa, jatkokehittämisessä, pilotoinnissa ja vakiinnuttamisessa kuntalaisten kanssa yhteistyössä (asiakkaan aseman turvaaminen ja asiakasnäkökulman huomioiminen muutoksessa).

Keski-Suomen osahankkeen tarkoituksena on sosiaalityön asiakasprosessiin kuuluvaa omatyöntekijätoimintaa kehittämällä ja mallintamalla edistää erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden toimintakykyä ja osallisuutta omassa arjessaan ja omien palvelujen suunnittelussa sekä kehittää sote-palveluita paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin tuottamalla uudenlaista tietoa asiakkaan ja ammattilaisen yhteistyönä kehittäjäkumppanuuden kautta.

Hankkeen toteutuessa tehdään yhä tiiviimpää yhteistyötä Sosiaalisen kuntoutuksen SOSKU-hankkeen Jyväskylän ja Laukaan osahankkeiden kanssa (v. 2015–2018).

Hankkeeseen on osallistumassa Keski-Suomen alueelta yhteensä 14 kuntaa tai kuntayhtymää: Jyväskylän kaupunki, Perusturvaliikelaitos/SOTE ky Saarikka, (=Saarijärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Karstula), Kinnula, Pihtipudas, Viitasaari, Hankasalmi, Toivakka, Joutsa, Laukaa, Luhanka, Äänekoski, Jämsä, Kuhmoinen ja Uurainen. Lisäksi hankekumppanina toimisi yksi yksityinen palveluntuottaja, lastensuojelupalveluja tarjoava Ankkurin Huoltamo oy.

Mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen, hankkeeseen palkataan kokoaikainen hankekoordinaattori elokuusta 2016 alkaen. Hanketta käynnistellään Kosken suunnittelijan osa-aikaisena (20 %) työnä keväällä ja kesällä 2016.

6.5.2 Järjestöjen ja kuntien hyvinvointiyhteistyö

Kevästä 2015 lähtien on usean järjestön yhteistyönä työstetty kehittämiss-hanketta, jonka tavoitteena olisi toimintamallien kehittäminen ja tavoitteelli-sen yhteistyön toteuttaminen paikallisessa hyvinvointitehtävässä. Myös Kosken ja Keski-Suomen SOTE 2020 -hankkeen edustajat ovat olleet kes-kusteluissa mukana. Hankkeella vastattaisiin osaltaan sote-uudistuksen jäl-keiseen tilanteeseen, jossa kuntiin jää vastuu ehkäisevästä ja hyvinvointia tukevasta toiminnasta. Hankkeen tavoite kirkastuu suunnittelutyön tiivisty-essä kevään 2016 aikana. Samalla kuntaedustajien osuutta hankkeen raken-tamisessa vahvistetaan. Hankkeelle haetaan RAY:n projektirahoitusta tou-kokuussa. Koske on lupautunut toimimaan hallinnoijana.

7 KOSKEN TALOUS

Keski-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskuksen v. 2016 taloussuunnittelu on ollut johdonmukaista aikaisempien vuosien jatkumoa. Kosken taloustraken-ne sinällään säilyy ennallaan, mutta toimintaympäristössä jatkuvat muutok-set vaikuttavat edelleen talouden perustaan. Positiivisin ja välitön taloudelli-nen vaikutus on valtionavustuksen palautumisella v. 2014 tasolle, mikä lisää tuottoja vajaat 30 000 euroa kuluvan vuoden tasosta. Edelleen työvoima- ja elinkeinohallinnon, sosiaalihuollon ja palvelurakenteen lainuudistuksilla tu-lee olemaan vähintäänkin välillisiä taloudellisia vaikutuksia tulevana budjet-tivuotena. Kun muutoksiin liitetään kansan- ja erityisesti kuntataloutta edel-leen ravisteleva taloudellinen taantuma, niin voidaan todeta edessä olevan vähintäänkin haasteellinen talous- ja toimintavuosi 2016.

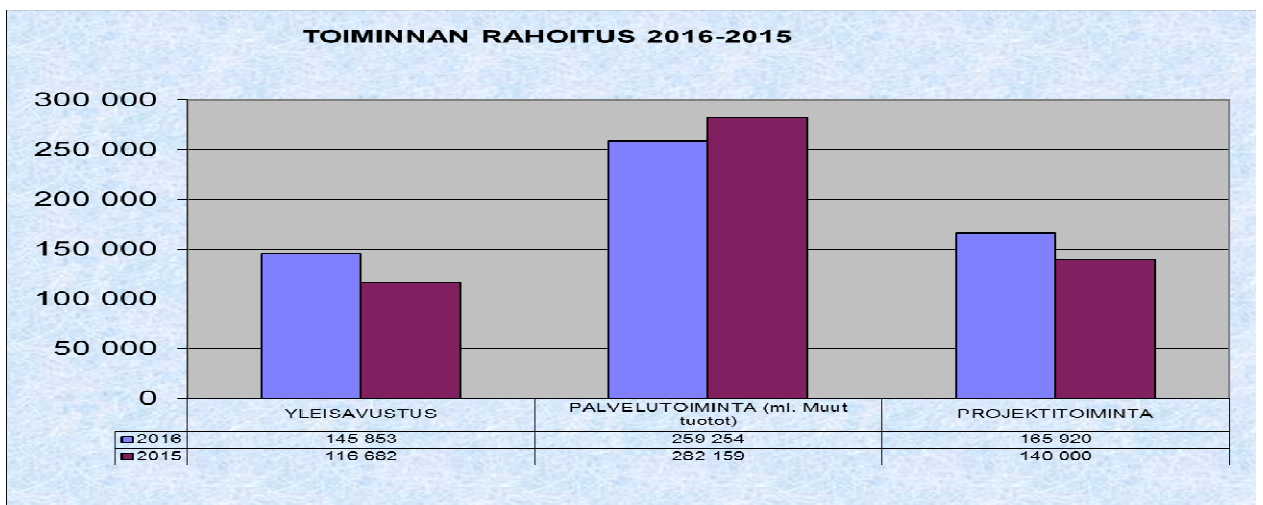
Vuonna 2016 kokonaistuottoja ennakoidaan kertyvän yleisavustus mukaan lukien 571 027 euroa, missä lisäystä kuluvaan vuoteen 32 186 euroa. Tilin-päättötoteumaan 2014 verrattuna kokonaistuottojen oletetaan vähenevän lähes vastaavan määrän eli noin 36 687 euroa.

Palvelutoiminnan tuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 200 800 euroa, mi-kä on n. 9 000 euroa kuluvaa vuotta vähemmän. Jatkavista toiminnoista so-siaaliasiamiehen palvelun tuottoja arvioidaan kertyvän kuluvan vuoden en-nusteen mukaisesti 99 100 euroa (+ 4 400 eur). Lastensuojelun kiertävän erityissosiaalityöntekijän palvelujen tuottoarviota on korotettu kuluvan vuoden kasvaneen kysynnän vuoksi 52 300 euroon (+4 300 eur). Konsul-toivan erityislastentarhanopettaja-palvelun sopimustuotto sitä vastoin vähe-nee arvioidusti 17 200 euroa ollen 49 400 euroa. Konsultointi- ja koulutus-myyntitavoite on 16 900 eur, mikä on noin puolet kuluvan vuoden tavoit-teesta.

STM:n valtionvustusta on budjetoitu 145 853 euroa, mikä noin neljänneksen kokonaisrahoituksesta.

Budjetoidut ja varmistuneet hankerahoitukset ovat yhteensä 167 922 euroa. Ne koostuvat STM-rahoitteisesta Pelihaitta-projektista (140 000 euroa), Kansakoulu- hankkeesta (20 0229 sekä Rainer-hankkeesta (7 900). Tämä kattaa hieman vajaat 30 % yhdistyksen kokonaisrahoituksesta. Muita tuottoja oletetaan kertyvän yhteensä n. 32 652 euroa, mistä suurin osa on ns. läpilas-kutustuottoja muilta Kosken tilojen toimijoilta.

Päätoimialoittain budjetoidut jakaumat vuonna 2016–2015 ovat seuraavat:

Kulupuolen suurimman erän muodostavat henkilöstömenot, joita oletetaan kertyvän vajaat 379 660 euroa, mikä on edellisvuosien tavoitin vajaat 2/3 kokonaiskuluista ja vajaat 6 % kuluvaa vuotta suuremmat. Budjetoituja henkilötyövuosia on 7,3 mikä on 1/3 henkilötyövuotta kuluvaa vuotta enemmän. Vuokramenoja kertyy kuluvan vuoden tason mukaisesti 58 400 euroa. Muut toimintakulut ovat n. 129 300 euroa, missä toiminnan kokonaisvolyymia kasvun mukaista lisäystä 7 000 euroa. Tulevalle vuodelle ei korvausinvestointeja ole.

Kosken budjetti 2016 osoittaa tulo-meno tasapainoa 3 547 euron ylijäämällä. Kannattavuuden lisäksi taloushoidossa tavoitteena on suunnitelmallisuuden toteutuminen ja riittävän maksuvalmiuden ylläpitäminen. Näiden kolmen peruskriteerin täyttymiselle on olemassa riskittömät edellytykset.

KOSKE BUDJETTI 2016	BUDJ. 2016	BUDJ. 2015	TOT-% B16-B15	TP 2014	TOT-% B16-TP14
VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTOT					
Toimintatuotot	200 800	209 310	95,93	205 041	97,93
Koulutus- ja konsultointituotot	16 900	34 539	48,93	67 692	24,97
Muut tuotot	207 474	178 310	116,36	189 128	109,70
VARSINAINEN TUOTOT YHTEENSÄ	425 174	422 159	100,71	461 861	92,06
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUT					
HENKILÖSTÖKULUT					
Toimihenkilöiden palkat	-267 118	-254 309	105,04	-261 532	102,14
Tuntipalkat	0	0	0,00	-490	0,00
Muut palkkamenot	-44 785	-41 388	108,21	-57 615	77,73
Sosiaalikulut	-67 757	-63 882	106,07	-67 166	100,88
HENKILÖSTÖMENOT YHTEENSÄ	-379 660	-359 579	105,58	-386 802	98,15
TOIMITILAVUOKRAT	-58 500	-56 372	103,77	-66 165	88,42
MUUT KULUT					
Matka- ja majoituskulut	-28 780	-24 710	116,47	-27 644	104,11
Henkilöstön koulutuskulut	-4 620	-3 600	128,33	-2 707	170,67
Muut henkilöstökulut	0	0	0,00	477	0,00
Muut vuokrat	-6 450	-5 600	115,18	-6 163	104,66
Aine- ja tarvikeostot	-1 450	-1 500	96,67	-6 228	23,28
Käyttö- ja ylläpitokulut	-19 690	-14 130	139,35	-19 088	103,16
Myynti-markkinointikulut	-2 500	-3 000	83,33	-1 716	145,67
Edustuskulut	-350	-500	70,00	-215	162,52
Konttori- ja hallintokulut	-26 010	-26 934	96,57	-34 371	75,67
Vakuutukset	-1 470	-750	196,00	-1 464	100,41
Ostetut palvelut	-38 000	-42 166	90,12	-38 449	98,83
MUUT KULUT YHTEENSÄ	-129 320	-122 890	105,23	-137 567	94,01
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-567 480	-538 841	105,31	-590 534	96,10
POISTOT	0	0	0,00	-688	0,00
KÄYTTÖTALouden JÄÄMÄ (+/-)	-142 306	-116 682	121,96	-129 360	110,01
RAHOITUS- JA SATUNNAISERÄT	0	0	0,00	-299	0,00
YLEISAVUSTUKSET	145 853	116 682	125,00	145 853	100,00
TUOTTOJÄÄMÄ	3 547	0	0,00	16 194	21,90

K O S K E
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

Julkaisija

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

koskeverkko.fi